

INSITA 2015

11. MEDZINÁRODNÝ VÝTVARNÝ PLENÉR

INSITA 2015

11.medzinárodný výtvarný plenér / 12. - 17. 7. 2015 v areáli humenského skanzenu

Organizátor a odborný garant : Vihorlatské múzeum v Humennom

Realizačný tím : Mária Mlšková, Jozef Fundák, Ivana Strakošová, Juraj Kammer, Ján Miško, Petr Tymeš

Timočníci : Mária Vargovičová, Olga Lukáčová

Kultúrny program : FS Vihorlat Snina, rómske duo: René Makula a Milan Tokár, SZUŠ Via arto a bratia Jeňovci, Spevácky zbor pri Pravoslávnom chráme v Humennom

Sponzor : František Berdák, Jasenov

Účastníci :

(Slovensko): Ján Krlička/Prešov, Andrej Gavula (Čabiny), Michal Škrovina (Bratislava), Martin Mešša (Komarov), Milan Kostur (Betliar), Jana Michalková (Jasenov), Ján Špuler (Bobrov), Tibor Lešš (Močenok)

(Srbsko): Ana Knjazović (Kovačica), Jan Širka (Padina)

(Maďarsko): István Kiss (Eger)

(Poľsko): Łukasz Haduch (Brzozów)

(Ukrajina): Roman Zilinko (Lvov), Ostap Lozynsky (Lvov)

Sprievodné podujatia: 12.7.- Folklor v skanzene (FS Vihorlat Snina a rómske duo René Makula a Milan Tokárovci z osady Podskalka)

14. 7. - Poznávací program s výkladom: Bardejov: Múzeum ikon, Krynica - Múzeum Nikifora, Stara Wieś - Návšteva Baziliky a jezuitského múzea,

Warsztat Terapii Zajeciowej - stretnutie s pracovníkmi a výtvarníkmi v pracovniach chránenej dielne , 15.7. - hudobné vystúpenie bratov Jeňovcov,

16. 7. - Krédo/Viruju - sprievodná výstava zo sakrálnej tvorby účastníkov s trvaním do 10. 8. (Hudobný hosť: Spevácky zbor pri Pravoslávnom chráme v Humennom. Vystavujúci autori: Roman Zilinko (ikona na dreve), Ján Krlička (polychrómovaná plastika a reliéf), Ostap Lozynsky (ikona na skle). 17.7.- improvizovaná vernisáž z realizovaných diel aktuálneho ročníka.

INSITA - viacročný medzinárodný projekt uchovávaní a rozvíjania tradičnej ľudovej tvorby a naivného umenia v areáli humenského skanzenu v snahe o začlenenie novej dimenzie do prostredia.

Podujatie podporili: Ministerstvo kultúry SR, Úrad vlády SR - v programe Kultúra národnostných menšín 2015, Mestský úrad v Humennom, Matica slovenská - MO v Humennom

Michal ŠKROVINA, 1940 (Martin)

Žije a tvorí v Bratislave, kde popri práci architekta-urbanistu si vytvoril čas a priestor na tvorbu, ktorej sa od roku 2001 (v ňom získal aj titul Majster ľudovej umeleckej výroby) mohol venovať naplno. Technikou maľby na sklo zobrazuje vlastný pohľad na okolitý svet a svoj vzťah k ľuďom a udalostiam svojho detstva a mladosti., prežitéj v turčianskej dedinke Laclava. Venuje sa aj vyrezávaniu maľovaných figúrok a hračiek.

Milan KOSTUR, 1941 (Červený Kláštor)

Pôvodným povoláním stavebný technik žije a tvorí v Betliari. Výtvarnej tvorbe sa venuje od roku 1999 a vystavovať začal v roku 2008, keď sa svojimi prácami úspešne dostal do celoslovenského kola postupovej súťaže Výtvarné spektrum. V roku 2011 a 2014 si z tejto súťaže odniesol svoje prvé ocenenia. Obľúbenou technikou je tempera alebo akvarel, v ktorých zhmotňuje svoje zážitky z detstva a krajiny.

Tibor LEŠŠ, 1952 (Močenok)

Rezbár, samouk žijúci v kraji, v ktorom sa pestuje odkaz staroslovienskej kultúry, poznamenáva aj sakrálnu tvorbu autora, v ktorej novozákonné príbehy v reliéfoch i solitérne postavy svätcov až po autorský monumentálny betlehem, tvoria nosný pilier výtvarného sebaujdenia. Nemenej dôležitou je aj téma práce na vidieku, ktorú dôverne pozná. Zúčastňuje sa súťaží neprofesionálneho výtvarného prejavu a rezbárskych sympózií na Slovensku i v zahraničí. (Česká republika, Taliansko ...)

István KISS, 1955 (Eger)

Samouk, ktorý sa drevorezbe začal intenzívne venovať od roku 2000. Za 15 rokov získal mnoho zručností, ktoré mu umožňujú pracovať na diele komplexne a veľmi efektívne. Presné zásahy dlát, jasná predstava o koncepte budúceho diela, radosť z tvorivého procesu i zo stretnutia s priateľmi, ho začleňujú medzi najstabilnejších účastníkov podujatia.

Ján ŠPULER , 1951 (Bobrov)

Začiatky jeho tvorivej záľuby siahajú do roku 1982 a týkali sa takmer výlučne výtvarnému spracovaniu dreva. V témach, ktoré ovplyvňovali jeho život. Postavy - muži, ženy i deti oravského vidieka vo svojich tradičných i pracovných rituáloch, tesané s odvážnym a presným cítením tvaru a objemu. Príchodom na Insitu a stretnutím s Tiborom Gurinom začal uvažovať aj o práci v kameni a v roku 2012 vytvoril Pietu - prvú kamennú plastiku pre humenský skanzen.

Roman ZILINKO, 1979 (Tamopol'),
 povoláním kunsthistorik, znaleec v odbore Ukrajinského ikonopisu 17. a 18.st a Národnej karpatskej ikony 19. st.
 Žije a tvorí v L'vove. Aj vo vlastnej výtvarnej tvorbe, rozvíjanej od r. 2010, sa venuje ikoně. V centre pozornosti je Bohorodička., postavy svätcov
 či archanjelov. Frontálny pohľad zobrazovaných, kontrastná farebnosť a bohatá ornamentika približuje jeho výtvarný výraz k ľudovej tvorbe.
 Vystavoval v Poľsku, Ukrajine a USA.

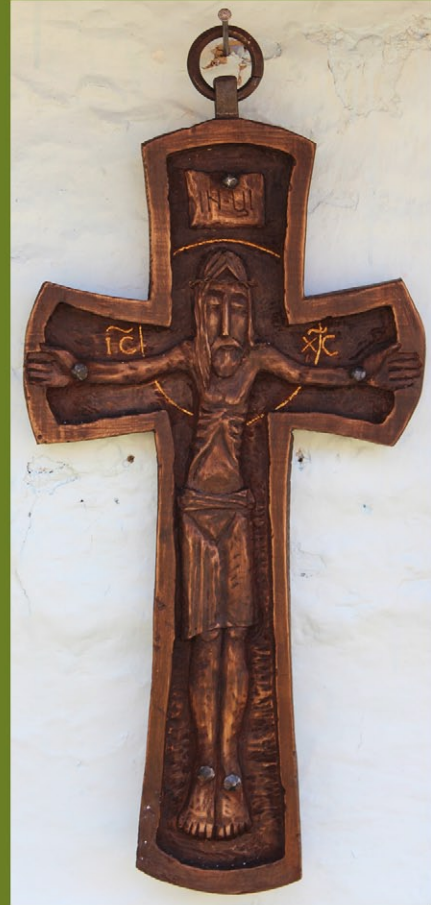
Ostap LOZYNSKY, 1983 (Lvov)

je autorom s akademickým výtvarným vzdelaním. Avšak jeho vášnivý obdiv a zberateľský záujem o ľudové umenie, ho priviedli aj k prejavu, ním inšpirovanom. Oživuje techniku podmaľby na skle, v ktorej necháva plne vyznieť farebnú expresivitu. V jeho ponímaní biblických príbehov nechýba spiritualita a emocionalita. Vystavoval v Poľsku, Ukrajine, Kanade, Chorvátsku, Nemecku a USA.

Ana KNJAZOVIĆ, 1950 (Kovačica)

vyštudovala žumalistiku v Belehrade a popri profesii sa vždy venovala aj malbe. Vyrastala v rodine jedného zo zakladateľov Kovačickej školy naivného umenia Jána Knjazoviča, čo formovalo jej život a výtvarný názor. Farebný kolorit, osobnostný optimizmus, poetika a symbolika, opierajúca sa o poznanie života a charakterov ľudí rodnej dediny zaradzuje autorku medzi výrazných tvorcov naivného umenia v Srbsku. Absolvovala viac ako 50 autorských výstav.

Ján KRLIČKA, 1954 (Vrchlabí),
od roku 1961 žije v Prešove. Vnímavý, senzitivny autor so zmyslom pre poéziu, hudbu a literatúru tvorí v ústraní rekreačnej oblasti Sigord, mimo dosahu hlučného mesta. Oživuje spomienky, reflektuje osobné príbehy, popretkávané detailami zo súčasnosti a zhmotnené do polychrómovaných reliéfov s hudobnými či sakrálnymi motívmi, ale aj do solitérnych plastík svätcov, plet a ukrižovaní.

Martin MEŠŠA, 1949 (Komarov)

Povzbudený tvorbou insitného rezbára P.Šarišského (1947 – 2012) sa začal drevorezbe venovať od roku 1980. Povoláním etnograf a folklorista, autor mnohých príspevkov a štúdií o minulosti i súčasnosti ľudovej umeleckej tvorby na Slovensku, bol v oblasti tvorby samoukom. V nej dominujú figurálne zdobené piesty s reliéfmi dedinských hudobníkov, či plastiky so sakrálnou témou, spracovávané tradičnými pracovnými postupmi. Od roku 2013 Majster ľudovej umeleckej výroby.

Jana MICHALKOVÁ, 1969 (Humenné)

Žije a tvorí v Jasenove. Pôvodná záľuba v maľovaní na sklo prerástla do pravidelnej a systematickej činnosti v oblasti rozvíjania ľudového umenia. Spolupracuje s Ústredím ľudovej umeleckej tvorivosti, zúčastňuje sa rôznych jarníkov a folklórnych slávností. Tvorbou, tematicky naplnenou dedinskými a sakrálnymi motívmi, reprezentuje Slovensko aj v zahraničí (Holandsko, Poľsko ...) V roku 2015 získala 1.miesto na medzinárodnej súťaži maľby na sklo v Nowom Targu.

Andrej GAVULA, 1940 (Čabiny)

Od samorastov cez reliéfy, drobnú plastiku až po monumentálne sochy-objekty sú v autorskom portfóliu bývalého rušňovodiča, ktorý po odchode do dôchodku naplno rozvinul svoje tvorivé ambície. Úcta k dedičstvu predkov a láska k rodnému kraju sa prejavila okrem rezbárskej tvorby aj v zozbieraní ľudových výrazov v rusínskom jazyku z rodnej obce. Pravidelný účastník postupových kôl neprofesionálnej výtvarnej tvorby a rezbárskych sympózií.

Jan ŠÍRKA, 1954 (Padina)

Predstaviteľ srbského naivizmu banátskej oblasti, vyrastal v čase, keď slávna Kovačická škola predstavovala svojich najvýznamnejších tvorcov. Povoláním letecký mechanik, v súčasnosti drobnopoloľnohospodár, oživuje svoje spomienky a príbehy kraja a ľudí, ktorých dôverne pozná. Jeho malbám, rovnako ako aj jeho rozprávaniu, nechýba humor a svojský nadhľad.

Łukasz HADUCH, 1985 (Brzozów)

Pre osobnostný i kreatívny rozvoj mal pre autora rozhodujúci význam vstup do výtvarného ateliéru špecializovaného zariadenia WTZ (Warsztat Terapii Zajeciwiej) v Starej Wsi, kde sa venuje predovšetkým maľbe pastelom vo svete motorov, cestovania, áut, ale aj v blízkych prostrediach každodenného života. Špecifický pohľad nazerania na svet našiel svoje uplatnenie a úspech v súťažiach naivného umenia a art brutu . V roku 2013 sa stal laureátom súťaže Nikiforov svet vo Varšave.

VYDALO: VIHORLÁTSKÉ MÚZEUM V HUMENNOM, 2015

s finančnou podporou Úradu vlády SR - KNM v projekte Vrstvenie

ZOSTAVILA: MÁRIA MŮKOVÁ, ALITORKA A KOORDINÁTORKA PROJEKTU INSTA

GRAFICKÁ A PŘEDTĚLAČOVÁ PŘÍPRAVA: JÁN MŮKO

FOTOGRAFIE: JURAJ KAMMER, PETR TYMEJŠ, ISTVÁN KISS

FILMOVÝ DOKUMENT: JURAJ KAMMER

TĚLAČ: JÁN VAJS, PÓLYGRAFIA – HUMENNÉ